

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV EXPERIMENTÁLNÍ TVORBY

DEPARTMENT OF EXPERIMENTAL DESIGN

SLOVÁCKÉ DIVADLO I.

THEATRE OF SLOVÁCKO I.

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Vojtěch Petr Štýbnar

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

MgA. Svatopluk Sládeček

BRNO 2018

Zadání diplomové práce

Číslo práce: FA-DIP0090/2017
Ústav: Ústav experimentální tvorby
Student: **Bc. Vojtěch Petr Štýbnar**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **MgA. Svatopluk Sládeček**
Akademický rok: 2017/18

Název diplomové práce:

Slovácké divadlo I.

Zadání diplomové práce:

Předmětem diplomové práce je umístění a návrh divadelní budovy v organismu regionálního centra – města Uherského Hradiště. Uherské Hradiště má 38 007 obyvatel/aglomerace/, je spádovým centrem Moravského Slovácka / 200 tis. obyvatel – oblast vymezena městy Kroměříž, Zlín, Kyjov, Hodonín / Divadlo má 8 tis. předplatitelů, nejvíce v ČR. Stávající divadelní budova sídlí v pronajatém objektu Sokolovny na Tyršově náměstí. Malá scéna je v domě na Mariánském náměstí. Kapacita hlediště velké scény je 370 diváků, odpovídající potřebám města a regionu. Zcela nevyhovující je velikost jeviště, výška provaziště, absence zadního a bočního jeviště, zázemí dílen a skladů je mimo současný areál divadla. Dlouhodobým zájmem města Uherské Hradiště je současnou nevýhodnou situaci divadla do budoucna vyřešit.

Studentům budou k dispozici čtyři lokality v centru města dle výběru Útvary hlavního architekta Uherského Hradiště. Po zhodnocení a analýze volí jednu parcelu dle vlastního uvážení. Architektonické řešení bude respektovat charakter parcely a sídelního útvaru centra, zejména její topografické a kontextuální kvality, při zachování památkové ochrany stávajících objektů. Funkce objektů, dispoziční řešení i dopravní řešení budou vycházet ze stavebních programů divadelních provozů ověřených stávající praxí.

Rozsah grafických prací:

I. Úvodní údaje

Identifikace stavby, název, lokalita, údaje o zadavateli

II. Souhrnná průvodní a technická zpráva

Základní údaje charakterizující zástavbu a její budoucí provoz, přehled výchozích podkladů, zdůvodnění cílů návrhu, souhrnná technická zpráva, popis situačních vazeb, popis stávajících poměrů, limity využití, ochranná pásma, architektonická a technická koncepce navrhované zástavby, východiska návrhu, idea návrhu, ekonomické zhodnocení návrhu.

III. Výkresová dokumentace

Urbanistické řešení vymezeného území 1:2000 se vztahy ke struktuře území, fotodokumentace stávajícího stavu, dopravní řešení, řešení krajinných úprav, situace a půdorysy všech podlaží dokumentující provozně dispoziční řešení s vyznačením jednotlivých prostor a místností 1:200 minimálně dva řezy dokumentující povahu navrhovaného objektu včetně konstrukcí založení stavby a úrovní terénu 1:200, prostorové zákresy, perspektivy, vizualizace, charakteristický architektonický detail části stavby, interiéru nebo konstrukce 1:20 př. 1:10.

IV. Model

Fyzický model celého areálu a blízkého okolí 1:500, vybraný objekt 1:100

V. Prezentační panel

700/1400 2x panel souhrnně prezentující koncept a řešení

Seznam odborné literatury:

Dialogy o kráse, Platón

Politika, Aristotelés

A Source Book in Theatrical History: Twenty-five centuries of stage history in more than 300 basic documents and other primary material, 1959, A. M. Nagler

Theatre and Playhouse: An Illustrated Survey of Theatre Buildings from Ancient Greece to the Present Day, Richard Leacroft

Schéma masové kultury Adorno, Theodor W. - Horkheimer, Max

Tajemství divadelního prostoru, Josef Svoboda, Odeon, 1990

Česká divadelní architektura, Jiří Hilmera, divadelní ústav 1999

Svět architektury a divadla, architekt Ivo Klimeš, Lenka Popelová, Eva Špačková, Grada 2014

Junioři matadoři, sborník, Kruh 2006-2009

Architektura Uherského Hradiště 1945-1989, Neoralová Martina, UPOL

Termín zadání diplomové práce: 19. 2. 2018

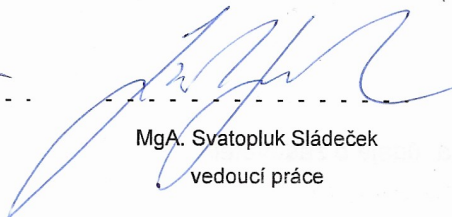
Termín odevzdání diplomové práce: 14. 5. 2018

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

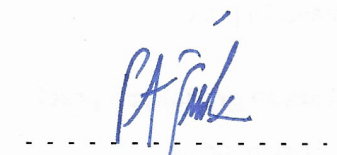

Bc. Vojtěch Petr Štýbnar
student(ka)

MgA. Svatopluk Sládeček
vedoucí práce

MgA. Ing. arch. Petr Šmídek, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Brně, dne 19. 2. 2018

Fakulta architektury, Vysoké učení technické v Brně / Poříčí 273/5 / 639 00 / Brno

Předmětem diplomové práce je umístění a návrh divadelní budovy v organismu regionálního centra – města Uherského Hradiště.

Uherské Hradiště

Uherské Hradiště se nachází ve Zlínském kraji, v oblasti nazývané Moravské Slovácko. Je velmi úzce spojeno s městy Kunovice a Staré Město a společně tvoří aglomeraci s 38tis. obyvateli.

Uherské Hradiště je město s bohatou kulturní scénou a historií, provozuje sedm kulturních domů, dvě kina, tři divadla – plně profesionální, poloprofesionální a jedno amatérské; Slovácké muzeum, Centrum slovácké archeologie. Celostátně proslulá Letní filmová škola každoročně přiláká tisíce návštěvníků, promítání filmů poté probíhá ve všech prostorách města interiérových i exteriérových, včetně náměstí nebo parku.

Městem vede hlavní dopravní tepna od jihu (Kunovice) a na okraji centra, u Smetanových sadů se setkává s cestou ze Zlína, historicky cesta procházela městem a pokračovala směrem ke Starému Městu. Později byl vytvořen objezd směrem k řece, který dodnes tvoří bariéru na spojnici centra a nábřeží, výhledově se plánuje protažení tahu za řeku, zcela mimo město.

V Uherském Hradišti je hojně využívána cyklistická doprava, nasvědčuje tomu fakt velmi rovinatého terénu. Ve městě je několik cyklopruhů, mimoto cyklisté často využívají chodníky. Dálková cyklotrasa č. 47 Olomouc – Hodonín projíždí okolo Baťova kanálu dále směrem na jih ke Kunovicím.

Umístění navrhované budovy divadla vzešlo po analýze parcel zvolených Útvarem hlavního architekta Uherského Hradiště. Adekvátní místo pro budovu tohoto významu je parcela ve Smetanových sadech, východně od centra. V současné době se zde nachází parkoviště pro přiléhající školní, kulturní a sportovní stavby. Proto je její přeměna na kulturní stavbu příhodná.

Vybraný pozemek obklopuje ze severní strany důležitá silnice ve směru na Zlín, která má niveletu zhruba o 1,5 metrů výš než stávající úroveň terénu parkoviště. Parcela, i okolní pozemky jsou v majetku města. Nachází se mimo zátopovou oblast stoleté vody, která končí v ose ulice Sokolovská, na vnější hraně městské památkové zóny a na okraji hodnotných dálkových pohledů. Výškové regulaci zástavby v okolí 15-18m se návrh snaží přiblížit.

Záměrem bylo vytvořit novou budovu která vyřeší stávající problémy divadla ve městě. Současné Slovácké divadlo sídlí v pronajaté budově Sokola na Tyršově náměstí téměř 60 let. Podmínky jsou však neadekvátní, stísněné a zastaralé. Kapacita hlediště, konkrétně 370 diváků, sice odpovídá potřebám města ale jeviště je malé, zadní a boční jeviště úplně chybí, výška provaziště není dostatečná a všechny sklady jsou mimo budovu na okraji města. Je v dlouhodobém zájmu Uherského Hradiště tuto záležitost napravit, jelikož se

divadlo přes všechny problémy těší nebývalému zájmu diváků. Předplatiteli jsou lidé z širokého okolí a jejich počet je nejvyšší v celé České Republice. Divadlo také provozuje Malou scénu v domě na Mariánském náměstí.

Urbanistický koncept

Urbanisticky důležitými jsou průhledy z města, z parku Rochus a při příjezdu od Zlína. Hmota divadla je komponována tak, aby byla jasně viditelná z Palackého náměstí, návštěvník se takto jasně zorientuje ve vztahu město-divadlo. Při příchodu z centra se jedná o jakousi prvotní hru kdy dojem divadla postupně graduje.

Velmi zásadní událostí v dějinách města byla Výstava Slováků 1937, která seznámila veřejnost s bohatou historií a současností Slováků. Adolf Roštlapil vyprojektoval areál výstaviště do dnešních Smetanových sadů a na Náměstí Míru. Součástí bylo 33 pavilonů, současně se rozšířila budova Slovákého muzea dle návrhu Bohuslava Fuchse. K příležitosti výstavy byla postavena dodnes stojící Slováká buda napodobující místní lidovou výstavbu. Akce se dočkala nečekaného věhlasu, po několika prodlouženích byla poslední den navštívena prezidentem Edvardem Benešem. Návrh divadla poukazuje na tuto výstavu svou osovou symetrií a převýšenou hmotou v závěru osy, napodobující původní hlavní budovu výstaviště.

Smetanovy sady působí jako střed kultury a sportu města. Fotbalový stadion, aquapark, skatepark, sportovní hala, tenis, atletický ovál a hokejová hala sousedí s kinem a muzeem a toto vše je propojené parkem. Ke kinu a muzeu přibývá divadlo a společně s Letní filmovou školou zde uskutečňovanou působí jako epicentrum kultury. V rámci Letní filmové školy zde bývají venkovní promítání a každoročně zde vyrůstá divadelní stan. Pro tyto účely návrh divadla vytváří venkovní amfiteátr.

Místo v rámci parku leží na významném pěším spojení centra s obytnou oblastí a sportovišti. Zachování všech průchodu a průjezdu pro cyklisty se projevilo jako zásadní faktor návrhu. Současný pohyb lidí parkem není narušen, naopak jej doplňuje kavárna na rohu divadla a tvoří místo k zastavení. Odtud je možné sledovat neustálý pohyb lidí i zrelaxovat pohledem do parku.

Charakter veřejných prostorů okolo divadla se liší podle jejich funkce a důležitosti. Hlavní pěší cesty jsou vytyčeny pohybem lidí a spojují se za divadlem, mimo ně park proplétají pěšiny spojující méně významná místa. Prostor před divadlem je spojený s předprostorem Kina Hvězda a tvoří reprezentativní nástup pro obě budovy, je doplněn kašnou a od silnice oddělen stromořadím. Amfiteátr uprostřed parku je možné využít během LFŠ pro promítání nebo jako venkovní divadelní scénu.

Dopravní řešení počítá s vybudováním plánované křižovatky dle územního plánu.

Parkování napojené na tuto křižovatku zůstává na úrovni současného terénu, je tedy zapuštěno zhruba o 1,5 m pod niveletu silnice a není tak příliš vidět z okolí. Vzhled velkého parkoviště je navíc podpořen množstvím stromů a zahrnutím do okolní zeleně. Parcela je chodcům i cyklistům dobře přístupná, dle generelu dopravy by se zde měla objevit nová zastávka MHD. Zásobování divadla probíhá na jeho zadní straně, zhruba jeden nákladní vůz denně sem přiváží kulisy z výroby. Počet parkovacích stání je nahrazení zrušených 100 stání plus 100 stání dle normového výpočtu, tedy 200 míst.

Architektonické řešení

Divadlo si jako jedno z mála typologií dochovalo specifickou formu objemu. Převýšené provaziště jej dělá jaksí jedinečným, lze jej schovat do hmoty samotné, ale poté se ztratí ve změti moderních budov muzeí, galerií a koncertních sálů. Návrh se snaží tuto historicky danou formu podpořit aby divadlo zůstalo divadlem.

Odkazem na místní stavitelství je takzvané žudro – předsazený portál při vstupních dveřích v různých provedeních, doplněný výrazným dekorem. Prvotními myšlenkami bylo tento prvek propsat do vzhledu divadla, vzhledem budovy proto prostupuje množstvím oblouků, připomínající tento vstupní portál. Žudro sloužilo jako úkryt před nepřízní počasí, proto se jeho symbolika vyskytuje obzvlášť na vstupní fasádě a zaujímá svou hlavní funkci. Dalším výrazným prvkem na čelní fasádě jsou balkóny-lodžie pro herce a diváky, další dva se nachází po stranách divadla.

Divadla jsou unikátní prostorovými požadavky, rozdílnost objemů nutí vytvořit bludiště podobné Raumplanu. Díky tomu vznikl prostor foyer připomínající Alžbětinskou scénu. Tento prostor pro obě scény se rozlévá přes více úrovní a prostorů, naskytuje tak rozličné interakce diváků navzájem a interiéru s exteriérem.

Sklon hlediště odpovídá požadavkům současného divadla, které se zaměřuje stále více na moderní tanec. Vystoupení se může odehrávat v podstatě na podlaze, proto je potřeba aby každý divák pohodlně viděl na hranu jeviště.

Provoz divadla

Provoz divadla probíhá ve dvou částech, veřejná a herecká část, jejich poměr je větší ku prospěchu zaměstnanců jelikož je potřeba dostatek skladů, šaten a kanceláří pro chod divadla. Návštěvník divadla není omezen ve vstupu do divadla pouze na hodiny kdy je divadlo otevřeno, ale může i během dne navštívit divadelní kavárnu na rohu budovy. Je samostatně přístupná ze zádveří společně s pokladnou divadla. Z této kavárny se při představení stává bufet sloužící divákům během přestávek. Při vstupu ze zádveří se nachází vstupní část foyer obklopená zvlněnou stěnou na které se divák poprvé setká s hliněným povrchem. Umělecké dílo zde umístěné povýší prvotní kulturní dojem návštěvníka. Foyer má celkově více úrovní a dominují mu symetrická schodiště vedoucí na ochoz zpřístupňující horní část hlediště velké scény a malou scénu. Skryté za těmito schodišti se nachází dostatečně dimenzovaná šatna pro diváky obou scén. Spodní část velké scény je přístupná z přízemí chodbou, která také využívá své zakřivenosti ke směrování diváka přímo do hlediště. Třetí úroveň prostoru je balkón velké scény, který je přístupný výtahy a schodišti symetricky po obou stranách divadla. Z ochozu je možné vyjít ven na balkón otevírající se do předprostoru divadla.

Malá scéna se nachází v přední části budovy, má rozměry 12 x 20 metrů a funguje jako "shoebox", lze ji přestavit dle scénografie na několik typů sezení. Maximální kapacita je 230 diváků. Scéna má vlastní zásobovací výtah z podzemního patra skladů a druhý osobní výtah který vede až ke zkušebně. Ta se nachází nad objemem malé scény, kromě zkušebny se zde nachází příruční sklad a balkón otevřený do balkónu čelní fasády.

Velká scéna je divákům přístupná ze tří úrovní, hlediště má celkovou kapacitu 431 diváků. V návrhu hlediště obklopují metr silné stěny a 2 metry vysoký prostor podhledu do kterých se předpokládá implementace akustických povrchů a ploch dle návrhu specialistů. Místa pro imobilní jsou přístupné z ochozu, vedle nich se nachází pult s režii.

Dle konzultací s jevištním technikem-osvětlovačem se scéna s příliš velkou forbínou nedá kvalitně nasvítit. Proto má jeviště velmi krátký prostor před hlavní oponou, asi 1,5 metrů, samotné rozměry jeviště jsou 10 x 10 metrů. Orchestřiště by bylo možné případně umístit pod prostor forbíny a prvních sedadel hlediště. Boční a zadní jeviště jsou vykryta šály a mají rozměry pro umístění celé alternativní scény. V zadní části jeviště se nachází vrata pro zásobování a výtah pro přepravu kulís do podzemního patra, příp. na malou scénu. Provaziště dosahuje světlé výšky potřebné k umístění kulís, po bocích jsou takzvané kočičí lávky pro jevištní techniky.

Po stranách budovy v třetím patře se nachází šatny pro herce, vlásenkárna, maskérny a další. Jsou spojeny samostatnými schodišti a výtahem s jevištěm velké scény. Na severní fasádě se tento prostor pojí se vstupní místností pro herce a administrativu, která je umístěna v patře čtvrtém. Počty i plochy místností jsou odvozeny z požadavků divadelníků. Skladové prostory dosahují pouze nejnужnějších plochy, jelikož se výroby kulís nacházejí mimo centrum města a přemístění do centra města je zbytečné.

Konstrukční řešení

Hlavním materiálem stavby je hlína, její využití je pro oblast Slovácka příznačné. Z důvodu nedostatku dřeva se zde hliněné domy stavěly od pradávna. Hlína nemusí být použita v typické hnědé barevnosti ale dá se libovolně probarvovat. Jelikož není ideální vystavět takto vysoké zdi hledišť z dusané hlíny, je hlína použita jako nosné zdivo z nepálených cihel, na které se nanáší asi dvoucentimetrová hrubá a poté jemná omítka v rámci milimetrů.

Tato skladba má všechny pozitivní vlastnosti staveb z hlíny, např. vstupní suroviny jsou snadno dostupné, je možná recyklace materiálů, energetická stopa je velmi nízká, přirozeně reguluje vlhkost a teplotu v objektu, neruší geomagnetické pole a udržuje správné iontové mikroklima. Výborné akumulční vlastnosti udržují pocit tepelné pohody a působí velmi dobře na naše podvědomé dojmy z prostorů. Všechny tyto pozitivní vlastnosti jsou velmi vhodné pro veřejnou budovu s nárazovým provozem. Použití hliněné omítky pro exteriér je složitější proto je použita fasádní omítka s podobnou zrnitostí a barevností připomínající hliněné zdi.

Nosná konstrukce nadzemní stavby je navržena ze stěnového systému, konkrétně nepálených nosných cihel. Jsou ideální v kombinaci s hliněnými omítkami a ideálně spolupůsobí z hlediska akumulace vlhkosti. Podzemní patro je navrženo jako bílá vana na základových pasech. Způsob založení stavby se ale musí ověřit geologickým průzkumem lokality. Střecha je navržena jako extenzivní zeleň aby zapadala do okolí parku.

Statistické údaje

1.PP 2031 m²

1.NP 2031 m²

2.NP 1011 m² + 85 m² balkon

3.NP 819 m² +51 m² balkony

4.NP 846 m² +25 m² balkon

Obestavěný objem: 36 730 m³

Předpokládané náklady při 5025 Kč/m³ : 184 568 250 Kč

(dle cenových ukazatelů ve stavebnictví pro rok 2018 – budovy pro kulturu, nosná konstrukce zděná z cihel, bloků)

Předpokládané náklady při 8154 Kč/m³ : 299 496 420

(dle cenových ukazatelů ve stavebnictví pro rok 2018 – průměrné ceny budov pro kulturu, bez ohledu na materiálově konstrukční techniku)